

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vételnek fel.

I. évfolyam. 79. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hónap 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hónap 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Szombat, augusztus 31.

HA NEM PÉNZEMBER IS

a figyelmes olvasót, még ha nem szorul is kölcsönért a bankokhoz, meglepí az, hogy egyik nap úgy, mint a másik nap, most az egyik, majd a másik vidéki bank felszámolásáról, — vagy fuziójáról szól az újságraport. Eleinte a pénztelen ember arcát egy kis mosolyféle derítette, hogy immár nemcsak a szegény emberre, hanem a bankokra is rákerült a sor. De végre ami sok, csak sok. Gondolatokba merülünk a különös esemény fölött és következtetünk: vajjon mi lehet ennek az oka?

Laikus ember azt mondja, hogy az osztrák elvonja tőlünk a pénzt az Osztrák-Magyar Bank utján, mert a nem tetszése és akarata szerint csinalják nálunk a politikát. Ez az oka a pénzvizonyok bomlott állapotának. Erre azonban a bukott és nem bukott bankok vezetőemberei könnyen rácsáfolhatnának, mert ők közvetlenül érezték, hogy az Osztrák-Magyar bank milyen dicséretreméltó készséggel emelte fel a hitelét a kisbankoknak, éppen a legveszélyesebb pillanatokban. A romlás okául tehát, a mai politikai helyzet fölemlítése el nem fogadható.

Sulyos ok azonban az olasz-török háború. Régen elismert tény, hogy a háború telhetetlenül emésztí a pénzt. Hogy egy példát is felhozzunk: emlegetik, hogy az angol-bur közepes háború 10 milliárd koronányit emésztett fel. Érthető tehát, ha a külföld bevonaj pénzét és a hadakozó feleknek kölcsönözi oda.

Ellenben különös figyelmet érdemel a főváros nagy bankjának a viselkedése a pénzkrisis ideje alatt a vidéki bankokkal szemben. Mit jelentsen az a gondolkodó ember előtt, hogy amikor a vidéki bankok válságban vannak, ipar, kereskedelem pang, a Pesti Hazai és még három hozzá hasonló társa legutóbbi féle évi mérlegének nyereségösszege 38 millió koronát mutat? Ennek hallatára bizonyára mindenki megütközik és eme kontrasztos jelenségben is okvetlenül okát kutatja a mai romlott pénzállapotoknak. Tény gyanánt kell elfogadnunk, hogy a főváros nagy bankjai közsösen manipulálnak valamelyes cél érdekében, amely cél semmiesetre sem lehet hazafias, csupán csak a részvényesek zsebeinek kiválóan hasznos. Reméljük, hogy emez egészségtelen állapot orvoslására az utat a pénzügyi faktórok bizonyára felismerték már és a nyomászto helyzet javítása nem fog elmaradni.

Jóírásu feány kiadóhivatalunkba felvételik. Könyvelésben jártas előnyben részesül.

Szalontai módszer.

A népképviselői alkotmányban rendszeresen kialakulnak olyan szokások, amelyek kötelező erejűvé lesznek akkor is, ha nincsenek is benne betűszerint az írott törvényekben. Ilyen szokás, amely már szokásjoggá, szinte törvénygá alakult, a népképviselőknek az a kötelessége, hogy beszámolót tartsanak. De ez a kötelesség az igazi népképviselőnek kedves kötelesség. Mert nincsen kedvesebb dolog egy népképviselő számára, mint választóival való közvetlen érintkezés, mint a beszámoló arról, hogy bizonyos időn belül mit végzett és milyen eredményeket ért el.

Természetesen csak akkor kedves kötelesség a beszámoló, ha van miről beszámolni. A gyerek, mikor hazahozza az év végén a bizonyítványát, szintén nem valami örömezt számol be akkor, ha szekundákról van szó. Hiszen a szekundának verés a vége. Ebben a tekintetben azonban a bizonyítványukat választóik elé terjesztő képviselők nagy előnyben vannak. Hogyne, hiszen a gyereket megveri az apja, de a képviselő urakat, akik alkotmánytanból, alkotmánytisztetből és mindenből, ami szent, szekundát visznek haza, csak a verekedésből és alkotmánytiprásból van egyesük, — mint a rossz gyermeknek tornából. Istennek hála, megvédi a választók haragjától a csendőr.

Hiszen kell végre, hogy valami célja legyen ennek a hatalmas és jól szervezett intézménynek. Mert a közbiztonsági állapotok romlanak az országban, a kóborcigányok azt teszik, amit a karnak, az országuti gyilkosságok szinte állandó rovatóvá lesznek a lapoknak, legalább a beszámolóknál legyenek helyükön a csendőrök. És helyükön is vannak. Helyükön anynyira, hogy a munkapárti beszámolókon már ők a legfőbb egyének. Ők, meg a fősztolgabíró ur! A képviselő és a választók mellékesek.

Azaz nem. Szalontán a szalontai fősztolgabíró ur megmutatta, hogy a munkapárti beszámolókon mégis fontos személyek a választópolgárok, és valójában csak a beszámoló képviselő ur felesleges. Fontosak a választópolgárok azért, hogy legyenek jogalanyok, akiknek a fősztolgabíró ur és csendőrei elvégezhetik az érdemeket szerző munkát.

Szalontán megmutatták, hogy milyen érdekes és változatos kép az, mikor a népgyűlésekről ekcipelnek néhány embert. Hogy milyen lélekelmélő látvány az, mikor a képviselő ur beszámol, a választókhoz fordul és azt a választót, aki ki meri nyitni a száját, sőt még ki sem nyitja a száját, csak megjelenik a gyűlésen: csendőrök kezek ragadják meg és elhurcolják. Lélekelmélő látvány lehet, amikor a

képviselő urat csendőrgyűrű veszi körül és ebből a csendőrgyűrűből kiáltoz kifelé «hű» választóihoz.

Szalontán a fősztolgabíró ur és a csendőrei valóban új dolgot produkáltak. A választók nélküli beszámoló beszédet. Először odaengedik a választókat a gyűlésre, aztán elhordozzák őket a fősztolgabíró elé. Beszámolás helyett leszámolásban van részük. És az a leszámolás ugyancsak érlyes módon történik. A pihent csendőregények, akik sok gyilkosság olvasásában jól kipihenték magukat, — mert hiszen nyomozni nem sokat nyomoztak, — amugy magyarosan megfogják azt, aki közibük kerül és a fősztolgabíró ur is igen ptriarchálisan csavargatja ki a kezét egy-egy delikvensnek.

Es ez volt a fontos a szalontai fősztolgabíróra. Megmutatni a nagy hatalmát, megmutatni a népnek és a beszámolót tartó képviselő urnak is. A fősztolgabíró ur leviszázott és iskolát alapított. El lehetünk készülvérá, hogy a szalontai módszer diadalt fog aratni az országban és hódító útjában el fog terjedni a legkisebb községre is, mindenüvé, ahol munkapárti képviselő ur akar beszámolót tartani.

Nagyon jól tudta a munkapárt, — hogy miért fázik a beszámolóktól. Nagyon jól tudta, hogy mi következik akkor, ha egy munkapárti honmentő a június 4-iki nagy honmentés után elmegy a kerületébe. Nagyon jól tudták, hogy a népképviselői eszme megcsufolása nem benn a parlamentben történhet igazán azzal, hogy az ellenzék képviselőit kivezetik, hanem kinn az országban fog történni akkor, amikor testi épségük és kényelmük érdekében a saját választókat fogják kivezetetni és csendőrkézre adni a saját beszámolóik alkalmával. De nem baj. Jól van ez így. Ami a parlamentben történt, azt még csak rá lehetett fogni nagyon erős csavarásokkal az ellenzékre, de mit fognak rá és kit okolnak azzal, amit a saját választóik, a saját beszámolóikon a fejükhöz vágnak. Ezért csak nem az ellenzék a felelős?

Tegyük egészen tönkre a mai népképviselői tekintélyét és nimbuszát, az új alapon álló népképviselői majd meg fogja teremteni az új nimbuszát nélkülük, sőt az ő ellenükre is.

Marconi-távírás a nagygyakorlaton.

Az a nagyjelentőségű találmány, amely a múlt század végén az egész világ tudományos köreit lázba hozta, s amely Marconi nevéhez fűződik, — mint Európa összes nagyobb hadseregeiben, úgy a miénkben is fontos szerephez jutott. Hadászati szempontból Marconi szeniális találmánya, a drótnélküli távíró, föltötte fontos, s miután a nagyhatalmak hadseregei rögtön felismerték és kihasználták e találmány óriási előnyeit, így természetes, hogy a monarchia hadserege, lépést tartván a stratégiai és technikai vívmányokkal, szintén alkalmazza ezt. Tudvalevőleg az év elején az eddigi vasut- és távíró-ezredet különválasztották és külön távíróezredet alakítottak, amelynek állomása a Wien melletti Korneuburg. A nagygyakorlatok miatt a távíróezred elhagyta állomáshelyét s jelenleg Aradon állomásozik, ahol különösen a Marconi-féle kísérletekkel foglalkozik.

A rendkívül érdekes távíró-készülék főalkatrésze egy 40—60 méter hosszúságú szétszedhető acéloszlop. Az acéloszlop összekötöttét nyer a gyakorlótéren elhelyezett fölvevő és leadó állomással. A leadó állomás egy dinamógéppel van összekötve, amely több száz voltnyi áramot tud fejleszteni. A leadó állomást, amely nem egyéb, mint egy Morse-készülék, antennadrótok kötik össze az acéloszlop csúcsával. Az itten kiváltódó elektromos erőhatást az aether hullámait tovább terjesztik és a leadott jeleket 5—600 kilométer távolságra is továbbítják. Alkalmos fölvevő készülékkel a jeleket felveszik.

A készülék fölönye abban áll, — hogy nélkülözhetővé teszi azt a fáradságot, amelyet a hadseregnek a dróttal való fölszerelés okozott, mert míg ennek föllállítása napokat vesz igénybe s így a gyakorlati hadviselésben jelentősége egyáltalán nincs, addig a drótnélküli távíró-állomás föllállítása mindössze két-három óráig tart. A készülék másik előnye abban áll, hogy könnyen hordozható, mivel két társzekerén el lehet szállítani az egészet s a fölszerelés alig tíz-husz embernek ad munkát. Hadászati szempontból tehát óriási jelentőségű ez a készülék, amely a jövő háborúban minden bizonynyal nagyfontosságú tényezővé válik.

Az orosz-japán háborúban nyert eddigelé alkalmazást, itt azonban nem a legelőnyösebben tudták kihasználni. Az acéloszlop csúcsáról terjedő elektromos hullámokat ugyanis az aether minden irányban tovább viszi, így a hatástávolságban levő összes alkalmas fölfogókészülékek föl tudják venni a leadott jeleket. Így történt ez az orosz-japán háborúban is, ahol a japánok ezen módon nem egyszer

Jutottak az oroszok legfontosabb hadi titkaihoz. A Marconi-féle drótnélküli táviró-készüléknek ez volt az egyetlen, még pedig súlyos hátránya.

Ma már ez is megszűnt, amennyiben a jövő hadviselésben s így már a mostani nagygyakorlatoknál is, a legfontosabb hadi titkok közé tartozik az a chifre, vagy titkos jelírás, amelyet a vezérkar előzőleg megállapított, amelyet gyors időközben változtatnak. Így ha az ellenség a jeleket föl is foghatja, nem lévén birtokában a chifrenek, azok ránézve teljesen érthetetlenek és hasznavehetetlenek. A monarchia hadvezetősége, tudatában a készülék fontosságának, anyagi áldozatokat nem kímélve, a modern technika minden eszközével szereli fel táviróezredét, a melynek működése jobbadán a marconigrammok leadásában és főlvevésében merül ki. Az ezred tisztjei többnyire képzett elektrotechnikusok és gépészmérnökök, a technikus tartalékosok javarészt is ehhez az ezredhez osztják be, egyzóval a hadvezetőség elkövet mindent, hogy táviróezrede, a melytől nagyon sokat vár, a lehető legmagasabb nivóra emelkedjék.

A református presbyterium ülése

A debreczeni református egyház 1912. évi szeptember hó 1-ső napján, vasárnap délelőtt fél 12 órakor az egyház tanácstermében presbyteri gyűlést tart a következő tárgysorozattal:

Jelentés arról, hogy a f. évi aug. hó 17. napján tartott presbyteri gyűlés jegyzőkönyve és végzése aug. hó 22. napján hitelesítették.

A felső leányiskolai igazgatótanács végzése Mátéfi Mária tanítónő állandósításáról.

A felső leányiskolai igazgatótanács végzése a III-ik párhuzamos osztály felállításáról és avégett egy tanári állásra hirdetett pályázat eredményéről, egy tanerő választásáról.

Az iskolaszék f. évi 867. sz. végzése a népiskolai szervezet végrehajtására teendő intézkedésekről.

Az iskolaszék előterjesztése az úres tanítónői állásra hirdetett pályázat eredményéről. Tanítónő választás.

A bérhezéptő bizottság jelentése a Magyar Földhitelezettől kért kölcsön folyósításáról.

A városi tanács ez évi 13,275. sz. határozata a Steinfeld Antal-féle világitó óra alapjának átvétele tárgyában.

Iskolaszék 997—1912. sz. végzése a vallásitanítás beosztásáról.

Iskolaszék elnökönek jelentése tanítói fizetés kiegészítésekről.

Iskolaszék 996—1912. sz. végzése tanítónők áthelyezéséről.

Küldöttségi előterjesztés az imokai állásnak pályázat útján leendő betöltése ügyében.

A lelkeszi kar bejelenti az alkalmazandó vallásitanító segédlelkészek neveit.

A szökeföldi református egyház segélykérvénye templomépítésre.

Debreczeni

csinált karrierék.

Tételezzük fel, hogy Bükköny Lórántné négyezer egymásután megjelenik a debreczeni korzón a következő öltözetben: egy mesés kalap, egy madeira bluz nagy lyukakkal, egy merészen rövid szoknya és egy hosszú fiatalember.

Bükköny Lórántné mindezen ruha, darabokon felül egy férjrel is rendelkezik. Minek neve — amint azt bükköny Lóránt, foglalkozására nézve köz- és váltóhivatalnok. Közhivatalnoki minőségében évi 3600 koronát, váltóhivatalnoki minőségében annyit keres, amennyit a zsiránsai érnek.

Családi pótléka, tekintettel arra, hogy a neje fiatal akar maradni, még nincsen. Szóval Bükköny Lórántné a fentebb részletesen körülírt ruházatban négy nap egymásután megjelenik a debreczeni korzón, ahol a többi asszonyok előbb úgy mennek el mellette, mintha észre sem vennék, aztán hátra fordulnak, utána néznek, és az első napon így szólnak:

— A Bükkönyné fessen öltözködjék és ki lehet ez a fiatalember?

A második napon már némiképen megváltozik ez a futólagos megjegyzés.

— Ki lehet ez a fiatalember, akiért ez a Bükkönyné ilyen fessen öltözködjék.

A harmadik napon szintén némi módosítást szenved a korzó közvéleménye.

— Na, erről a Bükkönynéről sohasem hittem volna! Egy ilyen tejjőlős szája emberért!

Negyedik napon:

— Vak ez a Bükköny? Az egész város beszél már és ő még most se vesz észre semmit. Botrány!

Mindezek alapján megállapíthatjuk, hogy Debreczenben négy nap teljesen elegendő ahhoz, hogy Bükkönyné megcsinálja a maga karrierjét. Mert hogy karrierét csinált, az kétségtelen. Beszélnek róla, inkább sokat, mint jót.

Bükkönyné, a szürke kishivatalnok neje, akihez hasonló nők tucat számban szaladgálnak az utcán s aki se nem szebb, se nem okosabb, mint a többi debreczeni asszony, négy nap alatt személyiséggé fejlődött, társalgási témává lett, erkölcsi botránykövé magasodott, az ugynevezett érdekes asszonyok előkelő társadalmi pozícióját foglalta el.

Ő maga sem tehet róla, hogy most már nemcsak az asszonyok, de a férfiak is utána fordulnak s hogy Bükköny Lórántot, akit ezelőtt csak a tejes ember és a mézárossegéd vett észre, a szép asszony ura című társadalmi álláshoz juttatta.

Bükkönyné négy-öt nap múltán konstatálja, hogy az utcán sokan utána néznek.

Ezek folytán hazamegy, a tükör elé áll és a következő megállapításokpt végzi: 1. Szép asszony vagyok. 2. Nagyon szép asszony vagyok. 3. En vagyok Debreczenben a legszebb asszony. 4. Egy ilyen asszonynak nem lehet o misz és közönséges fildecos harsányában járni, a mai rövid szoknyaviszonyok között. 5. Két tucat ártört selyemharisnyára van szükség. 6. Gyerünk.

Mivel pedig Bükkönyné ezeket a megállapításokat a napról-napra növekedő érdeklődés folytán naponta újra és újra eszközli és mivel a meg-

állapításoknak csupán az ötödik pontja változik, ennél fogva Bükkönyné rövid időn belül valóban feltűnő eleganciával öltözik.

Bükkönyné tehát híres lett, érdekes lett, elegáns lett és szép lett. — Mint ilyen, nem maradhat ki az «Első Debreczeni Mezők Liliomait Felruházó Egyesület» választmányából, mert nyilvánvaló, hogy ötvenen felüli hölgyek semmiesetre sem olyan pumpkéspek a jótékony célú zsari-mulatságokon, mint a híres, szép, elegáns és érdekes Bükkönyné.

A konkurrens egyesület, a «Ballábozott munkásokat segélyező társaság» alelnökjének választja meg a nemesszivű nőt, pukkadjon meg a másik egyesület.

Igy csinálódna Debreczenben a karrierék. Biztos recept: végy naponta a déli korzón ugyanazon fiatal emberből egy adagot. A karrier elmaradhatatlan.

Hadnagyur, fizessen!

Bonyodalmak 100 korona körül

Novák Dezső szabadságot aradi honvédhadnagy anyagilag teljesen tönkremenet. Minden pénzét fölemésztették a mulatozások és a kártya. Teljesen elvesztette a hitelét; a városban fűnek-fának tartozott. Februárban is egy este makaón elvesztette minden pénzét és akkor egy aradi kereskedőtől kért kölcsön 100 koronát. Azt mondta a kereskedőnek, ha a kölcsönt meg nem kapja, agyon lövi magát. Így aztán nagynehezen megkapta a 100 koronát, de meg kellett fogadnia, hogy néhány nap múlva visszafizeti.

Az ígérte azonban elfelejtette betartani. Ezért Novákot feljelentette az ezredparancsnokságnál, amely megindította a hadnagy ellen a becsületügyi eljárást, egyúttal a kereskedőt felszólította, hogy polgári uton hajtsa be a száz koronát. A járásbírság megítélte ezt az összeget, míg a becsületügyi eljárás során a hadnagy tagadta, hogy tartozik a kereskedőnek. Föl is jelentette zsarolás címén. Az aradi rendőrség megindította az eljárást és tanuk igazolták, hogy Novák tényleg kapott a kereskedőtől 100 korona kölcsönt. A megvádolt kereskedő most hatóság előtt való rágalmozásért is följelentette a tönkrement hadnagyot.

Törökországi események.

Törökországban állítólag megvanak győződve az európai nagyhatalmak intenciójának nemességéről és arról, hogy az ottmáni birodalom iránt való őszinte érdeklődés vezetőiket. Ennek zálogául tekintik a statusquo fenntartására irányuló célzást, mely meg fogja könnyíteni a török kabinetnek, hogy az alkotmány keretén belül adminisztratív programját végre is hajthassa. Amde a kabinet nem várhat mindent a hatalmaktól.

Nem is annyira külpolitika vonatkozásos, mint inkább új belső zavarok teremtik nehéz helyzetét. Albániában ismét napról-napra nő az anarchia. Annyira, hogy legújabb hírek szerint Ipek városát egyszerűen felforgatta egy albán banda. Kifosztotta a lakosságot, az ott tartózkodó idegeneket, s kirabolta a fegyvertárat. Egyebütt meg kiszabadítottak egy se reg foglyot börtönökből. Kétségtelen, hogy nagy forradalmi jellegű új mozgalmakra alig lehetnek csillapító hatással a napról-napra ismétlődő 'olgar rokonszenvi megnyilatkozások. S ez a baj még kisebbnek látszik, ha melléállítjuk azt a hírt, hogy Konstantinápolyban az ifjú-törökök a csendőrségre támaszkodva «pucscsot» akartak csinálni. Igaz, hogy kísérletük kudarcot vallott, de a tény, hogy meg tudták kísérelni, azt bizonyítja, hogy a birodalom szívében is föllötte bizonytalanok az állapotok. — Meglehetősen illuzóriusnak mutatkoznak tehát az ország minden részéből érkező hivatalos jelentések, hogy a hivatalnokok szives képszerűséggel esküsznek meg arra, hogy a politikától tartózkodni fognak. Titkolt meggyőződésük, alkalaom adódván, mégis csak kitör és véres összetűzéseket okoz.

A béke ügyével szemben is, meg lehetős lehetikus hangulat uralkodik, bár most már nyilvánvaló, hogy svájci földön csakugyan folynak ez irányban komoly tárgyalások.

Rémuralom Nagyszalontán.

Biharban — úgy látszik — már semmibe sem veszik a polgárok és munkások személyes szabadságát: Tiszáék vasárnapi beszédei miatt már hetekkel ezelőtt üldözték Nagyszalontán azokat, akik nem hívei a kormánypártnak, most pedig valóságos inkvizícionális eljárás folyik azok ellen, akik egy-két abcug-kiáltással meg merték zavarni gróf Tisza Kálmán «beszámolóját».

Tudósítónk jelentése szerint most is csendőrök járnak Nagyszalontát és minden «gyanus» embert kivallatnak, hogy nem volt-e része a tüntetés előkészítésében, vagy intézésében. — Mindez pedig azért történik, mert a beszámoló előtt gróf Tisza Kálmán és a szalontai munkapárti emberek nagyrésze amellett volt, hogy a beszámoló zárt helyiségben, a színházteremben legyen. Csanády Jenő főszolgabíró azonban a piactér mellett kardoskodott és kijelentette, garantálja: nem lesz egy mukkanás sem. A főszolgabíró most eljárást akar indítani azok ellen, akik abcugoltak. Közben azok a munkások, akiket bevitettek a csendőrségre és azok is, akiket a főszolgabíró bántalmazott, bíróság elé viszik az ügyet, a szociáldemokrata párt pedig vasárnapi újabb négyülésre kért engedélyt, hogy foglalkozzék a beszámoló eseményeivel.

HIREK.

Quo vadis?

Néhány ezer magyar szülő és magyar fiu töpreng így nyár utóján a pályaválasztás kérdése fölött és néhány ezer cikk — valamennyi pusztában elhangzó szó — eldörögte már, hogy le a régi csapásokról, új levegő, új irányok perspektíváját tárja a kenyérharca törtető generációk elé.

És nézzetek szét ezen a banketes magyar földön, hol az igazságok mostohák és szertefoszlók — mint a felette ringó délibáb! A laiteinerek, a modern élet e Don Quijottjai, napról-napra szaporodnak. A kopottkabátos, szürke alakok, az uri proletároki tömege lepi el a magyar közélet piacát és szemlesítve, pirulva kéri az ember ösjogát: Panem et circenses! Régi csapásoknak gyáva vándora, a kiptaposott uton haladó karaván, melyet utján az ösdi korszellem imbolygó mécses-fénye csalogat: Quo vadis?

Lateinerek, ez örök drámatárgyak, az önmeghasonlás e szomorú áldozatai, kiknek élete ezer apró tragédiából van összefoglalva, kiknek élete: haláltánc a garasért. — Nézzetek az eltévelyedettek, az elbukottak szomorú sorsát, kiknek fején egy diploma aureolája ég... Lássátok meg a diplomás koldusokat, az örök pályázókat, a pályatevésztetteket, kiket valaha, egy meleg fényű szeptemberi napon, diplomaomgyárba vittek álmodozó szülők.

Nem a szülőkhez szólunk, kik egy lezárt világ felett siránkozó Máriausok, de szólunk az ifju, modern, diadalmasan előretört magyarsághoz, kikben az igazság tüze már ég...

Téretejnek le a régi csapásokról, boldogulást ott keressenek, hol az új világ formája kialakul: zavaros, dübörgő gyárakban, a viláfgörgő álomásein, áruházakban, boltokban, az áruiacon, mindenütt, hol a legértékesebb emberi javak: a függetlenség és a jólét forrásai vannak.

A lateinerpálya szétosztja, az ipari vagy kereskedelmi pálya koncentrája az erőket; amott bűn az önállóság, itt a legfőbb erény, ott az öntudatot előlik, itt kifejlesztik, ott az akarat béklyó, itt szárny, ami ott kötelesség, itt jog, ott a napi zsold garasai csörögnek, itt a viláfgörgő konjunkturából aranyak csengése hallatszik...

Nézzetek szét! Hasonlítottok össze a kishivatalnok és az iparos, a gyáros és a magasabb állású bíró életét!

Hol a vagyion, a szabadság a gerinc?

A lateiner, a hivatalnok mindent az államtól, az állam nagylelkiségétől, miniszterek bukásától, és borhangu képviselők protekciójától, az iparos, a kereskedő mindent önmagától vár.

A produktív pályákon megvalósulhat az ifju lélek ezer eszménye, az életről alkotott száz szivirványos álom valóra válhat, amott pedig csak robot, robot és lemondás... Quo vadis?

— **Justh Gyula beteg.** Justh Gyula Tornyán megint beteg. A pártvezér állapotáról Justh János képviselő ezeket jelentette ki:

— Sajnos, édesatyám állapota rosszabbra fordult. Az utóbbi időben állandóan gyengélkedett, mégis készült a vásárhelyi gyűlésre. Hülése azonban kiújult és most olyan erővel lépett fel, hogy ágyba döntötte. Biztosat majd a tanár fog mondani, akit idevárunk. Valószínű, hogy édesatyám régi cukorbaja is súlyosbította a bajt.

Tornyára várják Székács Béla dr. fővárosi belgyógyászt.

— **A főiskolai vezetőség.** A közönség tájékoztatása céljából közöljük, hogy a református főiskolában ez évben az akadémiai igazgatói hivatal Lencz Géza dr., a teológiai dekanátust Csiky Lajos, a jogakadémiai dekanátust Jászi Viktor dr., a bölcsészeti dekanátust Mitrovics Gyula dr. vezeti.

— **Siketnéma kosztosok.** A siketnémák intézete több növendékét kihelyez a városba egyes családokhoz, eltartás és gondozás végett. 1—1 növendékért havonként 24 korona tartásdíjat fizet. Akik ilyen gyermeket magukhoz fogadni ohajtanak, f. hó 29-én és 30-án délelőtt 8—10 órák között az intézet igazgatójánál (Csapó-utca 35) jelentkezhetnek.

— **Beiratkozás a fiu iparostanonciskolában** f. évi szeptember 5—12-ig, a nőiparostanonciskolába f. szeptember 12—15-ig tart. Az ez időn túl jelentkezők mint mulasztók, az ipartörvény alapján bírság alá esnek. Debreczen, 1912. augusztus 28. Az igazgatóság.

— **Kispapból rablóvezér.** A miskolci rendőrségnek sikerült egy számos tagból álló veszedelmes rablóbandát elfogni. A rablókról bebizonnyult, hogy rövid idő alatt harmincöt betörést és rablást követtek el, mely alkalommal tizennyolc emberüket vesztették el. A banda vezére Kamykin egykori kispap volt. Kamykin pontos jegyzéket vezetett az eddig elkövetett betörésekről, valamint azokról, akiket a legközelebbi napokban ki akartak rabolni. Elfogatása alkalmával azt vallotta, hogy részt vett politikai okokból követte el gyalázatos tetteit. Kamykin önmagát a jelenkor legnagyobb rablóvezérének tartja.

— **Gyászjelentés.** Debreczen Önkéntes Tűzoltó Testülete legmélyebb részvétellel tudatja, hogy Winkler Márton segédtestis, aki 32 éven át a testület buzgó tagja volt, f. hó 28-án, délután 3 órakor, életének 56-ik évében elhunyt. Hült tetemei folyó hó 30-án, délelőtt 10 órakor fogják a Hadház-utca 6-ik számú háztól az izr. sírkertben örök nyugalomra tenni. Debreczen, 1912. augusztus hó 20. A Tűzoltó Testület parancsnoksága.

— **Számozott helyek a vonatokon.** Az államvasutak igazgatóságánál érdekes tervvel foglalkoznak. Különböző mintára számozott helyeket akarnak a vonatok utasainak biztosítani. A vasúti kocsik üléseit számokkal látnák el és minden utas a pénztárnál számozott helyet kap, melyet más nem foglalhat el.

— **A Charles-cirkusz sikeréi.** Akik az emberi akarat, ész, erő és bátorság nagyságát mérlegelni tudja, elne mulassza megnézni a Debreczenben időző Charles-cirkuszt. Ahol ragadozó fenevadak, ostobának tartott viziállatok, lusta dromedárok ejtik bámulatba az emberi elme által fegyelmet meztel ügyességükkel és az emberi bátorság által fékezett engedelmességükkel a néző szemét. Oroszlánok, ligrisek, jegesmedvék raja hunyászköpdig meg egy erős szem sugara és egy gyenge emberi kéz suhintása alatt; ügyefogyott, lomha főcák főznek le elsőrangú zsonglőröket, ostoba dromedárok licitálnak tul okos lovakat és vadzamarakat. Amelyek szintén elsőrangú mutatványokkal szerepelnek a Charles-cirkusz műsorán. Az ciefantok pedig sokkal okosabbak, fürgébbek és gyöngédebbek, mint a sok férj és nemes udvarló. Az arabok, kínaiak valódi boszorkánymesterek s aki az emberi erőt és ügyességet értékelni tudja, elsőrendű élvezetet talál a Charles-cirkuszban. Tudomástétel végett közöljük olvasóközönségünkkel, hogy az utolsó előadás kedden, szeptember hó 3-án lesz, de nem délután 4 órakor, hanem este nyolckor, teljes műsorral. Szombaton és vasárnap két-két előadás lesz, délután 4 és este 8 órai kezdettel. Az állatgyűjtemény és a próbák naponta délelőtt 10 órától kezdve csekély belépődíj ellenében megtekinthetők. A délutáni előadásokon gyermekek és katonák félhelyárakat fizetnek.

— **Az első magyar ügyvéd.** Farkas Sándor aradi ügyvéd ma kilencvenéves korában meghalt. Farkas Sándor volt Magyarország első köz- és váltóügyvédje, aki 1843-ban nyitotta meg ügyvédi irodáját Budapesten. A szabadságharc után, melyet végigküzdött, az aradmegyei Pécskára neveztek ki járásbírónak; öt év mulva azonban otthagyta állását és újból ügyvédi irodát nyitott. Farkas Sándor szorgalmával óriási vagyont szerzett. Az elhunyt ügyvédet Aradon előkelő rokonsg gyászolja.

— **A városok fejlesztése és a vidéki rendőrség államosítása.** Jakabffy Imre belügyminiszteri államtitkár egy újságíró előtt nyilatkozott a belügyminiszterium munkatervéről és a következőket mondta többek között: A végleges városi törvény elkészítésével foglalkozunk, amelynek elkészítéséhez a városok fejlesztéséről szóló törvény két évi határidőt ad. Ezenkívül rövid időn belül megoldást nyer a vidéki rendőrségek államosítása és azután a szegényügy rendezése. Ezek után, ha a parlamenti viszonyok megfelelőek lesznek, sor kerül talán a közigazgatás rendezésére.

— **Élet a Félix-fürdőben.** Az első sárguló falevél másutt a fűrdőszon halálát jelenti s amint az őszi szél végig szánt a strandok, esplandok bokrai közt, megszűnik a zajos, vidám élet a mi Félix-fürdőnkben, a melynek hírért évről-évre messzebb tájakra viszik szét s amely immár a külföld érdeklődését is magára vonta. A nyári szezon végén új évad kezdődik, a mezei munkák végeztével Bihar, Hajdu és Békés, sőt a távolabbi vármegyék birtokosai, akik az őszi kellemes időszakára halasztották az üdülésüket, örömmel keresik fel a csodálatos erejű forrásokat a Félix-fürdőben, mely ilyenkor a szokottnál is nagyobb kényelmet nyújthat s nagyobb figyelemmel fogadhatja vendégeit, szobák előzetes megrendelés nélkül is már rendelkezésre állanak. Mint értesülünk, szeptember hó 1-től kezdve a szobaárakat is 30 százalékkal mérsékelik s az államvasutak igazgatóságánál lépések történtek, arra nézve, hogy a vonatok kifizetésének rendjét október hó 1-ig változtatlanul, november hó 1-éig pedig korlátozva tartják fenn a közönség kényelmére. Egri Balog Gábor népszerűvé vált kitűnő cigány zenekara a fürdő élénk látogatottságának, magyarázata, hogy a meleg gyógyító forrásokat a tropikus nyári hőségek elmúltával sokan kellemesebbnek és hatásosabbnak tartják.

— **A Teozófia szeptemberi száma** a nemrég elhunyt hírneves német teozófiai író, dr. Hartmann emlékének van szentelve. Életét és munkásságát ismerteti Stojits Iván. A «Teozófia és az Eszperanto» kapcsolatról értekezik Esspoir. A teozófiai mozgalom érdekes eseményeiről a Hirrovat számol be. A Teozófia előfizetési ára egész évre 6 korona, félévre 3 korona. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Ferencziek tere 4.

— **A harmincéves korhatár.** A feministák egyesülete a napokban Lukács László miniszterelnökkel járt és a választójognak a nőkre való kiterjesztését kérte. A miniszterelnök nem adott végleges választ, de azért a feministák úgy tudják, hogy a nőknél egyéb feltételek mellett a korhatár 30 esztendőben lesz megállapítva, azaz csak annak lesz szavazati joga, aki a harmincadik évét betöltötte. Mint hogy a választójogosultságra vonatkozó igényét feltétlenül férfibizottság előtt kell bejelenteni, azt hisszük, hogy akadna nő, aki a saját életkora bevallása árán akarná megszerezni az anyjira kívánt szavazati jogot.

— **Léghajók és repülőgépek.** Az ideai nagygyakorlatokon szerepe lesz már a léghajóknak és repülőgépeknek, amelyek a hadvezetőség intézkedése szerint Nagyváradról fognak indulni a mezőhegyesi nagygyakorlatok színhelyére. A Parcival II. és több repülőgép ma reggel már meg is érkezett Nagyváradra, ahol a bönécut rendes katonai gyakorlótéren szerelik föl a nagy ballont és a gépeket. A Parcival II. alkatrészeivel és a repülőgépekkel egyidejűleg Nagyváradra érkeztek Uselácz alezredes, a katonai léghajóosztály parancsnoka és vele együtt Bier és Blaschke főhadnagyok. Nagyváradról a katonai gyakorlótérről a léghajó és repülőgépekkel együtt több katonai automobil is fog menni szeptember 6-ikán.

— **A szerkesztésért felelős Voith György.**

Modern és a legjobb
Villamos
berendezések

rendelje meg

FÖLDVÁRI-nál

üzleti telefon 168

gyári telefon 816,

Tanuló felvétetik.

Apró hirdetések.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vázon, szallitóró, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Poplan és fanel akkorók, férfi és női fejtörő, kész férfi, fiu öltöny vagy ökör, kép és butor, a mai napról fogva egy ócsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját árát kell hogy egy próbabevárásiást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Homok és kavicsbeszerzés.

Szamos folyamból kotrógéppel termelt és tisztára mosott, iszapmentes homok és kavics előnyös árral állandóan raktárról kapható Östreichert Tóbitsnán Szatmáron.

BUTOROKAT könyhberendezéseket rakáró taró Bálint József asztalos (Cs. pó) Bereh-utca.

OLCSÓ és jó órák, ókerek legolcsóbban szerzhetőek a Gasparik Adam órák és ókerekésznel Debrecen, Hunyadi utca 12. Ugyanott órájavítások legolcsóbban eszközöltenek.

Schampán ruhás fiatalember, ki vasárnap este azon bájos kis hölgyet órák hosszán át nézte, kéri, ismeretség lehetséges-e. Válasza kiadóba «Hü fehér rózsá» jeligére.

Lépcsőházi különbejárati utcai butorozott szoba villanyvilágítással kiadó, Darabos-utca 7.

Kiseb különbejárati butorozott szoba villanyvilágítással olcsón kiadó. Darabos-utca 7. a háztulajdonosnál.

Csinos, ügyes leány okérucciót felvétetik Horovitz Zsigmond papír-áru üzletébe Piacz-utca 12. (Csapó-utca sarok).

FODRÁSZSEGÉD állandó alkalmazásra azonnali beléphet Eötvös utca 64.

Barna, csinosnak ösmert igazi ur-ember, ki teljesen független, oly tisztamultu fiatal, csinos, szöke molette asszony, vagy leány barátságát keresi, ki üres óráit kelle-messé tudná tenni és életet tudna önteni sivar, agyonzaklatott lelké-be. Diszkrétio biztosítva. Csak komoly levelekre válaszolok. Kalandor nők kizárva. Kölcsonös szimpátia esetén örök barátság. Leveleket főpostára kérem «Arany virég 1000» jeligére.

Nyugdíjas ember pénzbeszedőül felvétetik cím a kiadóhivatalban.

CS. NOSAN butorozott különbejárati utcai szoba villanyvilágítással kiadó Vörösmarty-u. 1.

KIADO Csapó-utca 93. számú háa egész udvarral, 33 méter utcai fronttal bármely üzleti célra. 1200 koronáért bérelhető.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK zivár árban kaphatók Horovitz Zsigmond papír-áru üzletében, Piacz-Csapó-utca sarkán.

Charles cirkusz.

Debreczenben a Széchenyi-téren felállított óriási sátortelepen a 6500 nézőt magábfogadó előadási sátorban.

Minden előadásban:

	20 oroszlan	20	
	6 tigris	6	
Még csak	7 jegesmedve	7	Még csak
	4 foka	4	
5	5 elefánt	5	5
	6 teve	6	
	8 lama	8	
	50 ló	50	
napig	6 zebra	6	napig
	12 zebu	12	
	6 indiai fakir	6	
	12 tripoliszi arab	12	
	13 kínai	13	
	25 különféle nemzetközi artista	25	
	5 bohóc	5	
	stb. stb.		

Ma
Pénteken
augusztus 30-án

Fényes elite estély
szenzációs műsorral.
kezdete este pontosan 8 órakor

JEGYELŐVÉTEL:

Schwarz Dániel díkányfőzedejében

Holnap
Szombaton
és
Vasárnap
2-2

nagyünnepi előadás

délután 4 és este 8 órai kezdettel

A délutáni előadásokon gyermekek és katonák félhelyárakat fizetnek.

Az állaggyűjtemény és a próbák naponta délelőltől 10 óráig, csekély belépődíj ellenében megtekinthetők.

Vasárnap este 8 órakor új műsor.

A diszes bucsuelőadás
kedden, szeptember 4-én
este 8 órakor lesz.

Charles cirkusz.

Egy okos fej

elsajátítja azon vi. mányokat, melyeket a tapasztalkémiá a háziasszonyt megajándékolja.

Dr. Oetker süllőpora a 2. f. élesztő pótlásul szolgál, mellyel kuglófokat, linzi és más egyéb tortákat, valamint mindennemű süteményeket és készleteket lazábbakká, nagyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz.

Dr. Oetker pudingpora a 2. f. tejjel főzve, gyermekeknek és felnőtteknek csontot képző, nagyszerű és olcsó utóeledelt nyújt.

Dr. Oetker vaníliapora a 12 f. csokoládé, tea, puding, tej, mártás és crème vaníliázására szolgál és teljesen pótolja a drága vanília esővet. Egy csomag tartalma 2-3 jó vanília-esőnek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden csomagon kapható minden elemi-szer üzletben, valamint drogériában. V nyek ingyen.

Dr. OETKER, Baden-Wien.

Lapkihordó asszonyok lapunk kiadóhivatalában felvétetnek.

Kartelep kívül.

ME. Ö ARMI

épülethez, deszka és cserépkereskedése
Wesselögyi-tér 6. sz. alatt

(Berta-gőzmalom mellett.)

Kartelep kívül, telát olcsó áruk. Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezzé be.

15-16 ves fiu papir-üzletbe küldöznek felvétetik.

Szliács aczulfürdő

Felső-Magyarország.

Egyedül ismert szénsavdus vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó i óforrás belső használatra. Idény május hó 15-től szeptember hó 30-ig.

Felülmulthatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátgerincz és idegbajok, benulás ellen, árszenvedett betegség és erős munkásság után. Mint fürdőorvos Dr. NÁDOSSY ISTVÁN hiv. fürdőorvos működik. Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át 5 óra, délről Budapestén át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok minden nagyobb vasuti állomáson ki vannak függesztve. Kimerítő felvilágosítást és prospektust, utazás valamint lakás árkedvezményről az elő- és utóidényben stb. az Fürdőszolgálatóság. Szécsen (Zólyom-mező)